

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**
Навчально-науковий інститут пожежної та техногенної безпеки
Кафедра права та менеджменту у сфері цивільного захисту

ЛЕКЦІЯ № 4

з дисципліни «МЕНЕДЖМЕНТ БЕЗПЕКИ»

для студентів 3-го курсу спеціальності 073 «Менеджмент»

на тему: «Функціональні складові економічної безпеки підприємства»

ЛЬВІВ

2019-2020 н/р

Лекція 4 «Функціональні складові економічної безпеки підприємства та їх оцінювання» (2 год.)

План

1. Складові економічної безпеки підприємства, та їх характеристика
2. Основні напрями забезпечення економічної безпеки підприємства
3. Методичні підходи щодо оцінювання економічної безпеки підприємства.

Нагадаємо :

Економічна безпека фірми (підприємства,) – це такий стан ресурсів (капіталу, персоналу, інформації і технології, техніки та устаткування, прав) і підприємницьких можливостей, за якого гарантується найбільш ефективно їхнє використання для стабільного функціонування та динамічного науково-технічного й соціального розвитку, запобігання внутрішнім і зовнішнім негативним впливам (загрозам).

Рівень економічної безпеки підприємства залежить від того, наскільки ефективно його керівництво і спеціалісти (менеджери) будуть спроможні уникнути можливих загроз і ліквідувати шкідливі наслідки окремих негативних складових зовнішнього та внутрішнього середовища, тобто прийняти вчасно відповідні управлінські рішення.

Залежно від суб'єктної обумовленості негативні впливи на економічну безпеку можуть бути об'єктивними і суб'єктивними.

Об'єктивними вважаються такі негативні впливи, що виникають не з вини самого підприємства або його окремих працівників.

Суб'єктивні впливи мають місце внаслідок неефективної роботи підприємства в цілому або його окремих працівників (передовсім керівників і функціональних менеджерів).

Типова структура функціональних складових економічної безпеки підприємства включає:

1. **Фінансова складова** - збалансованість використання фінансових ресурсів для забезпечення ефективної реалізації фінансових інтересів підприємства.

Фінансова складова вважається провідною й вирішальною, оскільки за ринкових умов господарювання фінанси є «двигуном» будь-якої економічної системи.

Фінансова безпека підприємства – це захищеність його діяльності від негативних впливів зовнішнього середовища, а також спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов, що не позначаються негативно на його діяльності. Зміст даного поняття містить у собі систему засобів, що забезпечують конкурентостійкість і фінансову стабільність підприємства, а також сприяють підвищенню рівня добробуту робітників.

2. **Правова складова** - всебічне правове забезпечення діяльності підприємства; дотримання чинного законодавства, юридичне підґрунтя для прийняття господарських рішень.

3. **Технологічна складова** - ступінь відповідності застосовуваних на підприємстві новітніх технологій за умови оптимізації витрат ресурсів, розвиток технологічного потенціалу.

Процес охорони **технологічної складової** економічної безпеки, як правило, передбачає здійснення кількох послідовних етапів.

Перший етап охоплює аналіз ринку технологій стосовно виробництва продукції, аналогічної профілю даного підприємства чи організації-проектувальника (збирання та аналіз інформації щодо особливостей технологічних процесів на підприємствах, котрі виготовляють аналогічну продукцію; аналіз науково-технічної інформації стосовно нових розробок у даній галузі, а також технологій, спроможних здійснити інтервенцію на галузевий технологічний ринок).

Другий етап – це аналіз конкретних технологічних процесів і пошук внутрішніх резервів поліпшення використовуваних технологій.

На *третьому етапі* здійснюється: а) аналіз товарних ринків за профілем продукції, що виготовляється підприємством, та ринків товарів-замінників; б) оцінка перспектив розвитку ринків продукції підприємства; в) прогнозування можливої специфіки необхідних технологічних процесів для випуску конкурентоспроможних товарів.

Четвертий етап присвячується переважно розробці технологічної стратегії розвитку підприємства (виробника продукції), що має включати:

1) виявлення перспективних товарів з групи (номенклатури, асортименту), що виготовляється підприємством;

2) планування комплексу технологій для виробництва перспективних товарних позицій;

3) бюджетування технологічного розвитку підприємства на засаді оптимізації витрат за програмою технологічного розвитку, для вибору альтернатив, опрацювання власних розробок або придбання патентів і необхідного устаткування на ринку;

4) розробка загального плану технологічного розвитку підприємства (з відображенням у ньому вибору альтернативного варіанта технологічного розвитку строків та обсягів фінансування; відповідальних виконавців);

5) складання плану власних корпоративних НДДКР відповідно з планом технологічного розвитку підприємства.

На *п'ятому етапі* оперативно реалізуються плани технологічного розвитку підприємства в процесі здійснення ним виробничо-господарської діяльності.

Шостий етап є завершальним, на якому аналізуються результати практичної реалізації заходів щодо охорони техніко-технологічної складової економічної безпеки на підставі спеціальної карти розрахунків ефективності таких заходів.

4. **Інформаційна складова** - забезпечення різними видами економічної інформації за необхідними розрізами (параметрами) відповідно до вимог управління для досягнення ефективності господарської діяльності підприємства за наслідками прийнятих рішень, представлення підприємства у середовищі партнерів та конкурентів, захист інформації та інформаційних систем (програмного забезпечення), що використовуються на підприємстві.

5. **Екологічна складова** - дотримання екологічних норм та стандартів при здійсненні діяльності, мінімізація втрат від забруднення довкілля.

6. **Кадрова складова** - забезпеченість підприємства необхідними кадровими ресурсами, формування ефективної системи управління персоналом та комунікативної політики.

Належний рівень економічної безпеки підприємства у великій мірі залежить від складу кадрів, їхнього інтелекту та професіоналізму. Йдеться про змістову характеристику всього циклу охорони **інтелектуальної та кадрової** складової економічної безпеки.

Кадрова безпека є синтетичною категорією: економічної теорії, теорії управління персоналом, економіки праці, соціології, політології. Кадрова безпека є уніфікованою категорією, яка виявляється на всіх рівнях від окремо взятого підприємства до національної економіки.

Змістом категорії «кадрова безпека» є характеристика стану підприємства при якому відбувається ефективне функціонування всіх його функціональних складових, забезпечення захищеності та здатність протистояти внутрішнім і зовнішнім впливам і загрозам пов'язаних з персоналом, змістовний та структурний аналіз, діагностика та прогнозування впливу діяльності персоналу на внутрішні та зовнішні показники його розвитку. Кадрова безпека охоплює **безпеку життєдіяльності** (безпека здоров'я, фізична безпека), **соціально-мотиваційну** (кар'єрна безпека, естетична безпека, адміністративно-незалежна безпека), **професійну** (безпека праці, інформаційна безпека, пенсійно-страхова безпека, безпека володіння сучасними знаннями), **анти-конфліктну безпеку** (патріотична безпека, психолого-комунікаційна безпека.,

7. Інтелектуальна складова - збереження і розвиток інтелектуального потенціалу підприємства; розвиток креативного мислення та творчого підходу працівників.

8. Силова складова - забезпечення фізичної і моральної безпеки працівників підприємства, гарантування безпеки майнових та фінансових ресурсів, забезпечення сприятливих зовнішніх умов розвитку.

2. Основні напрями забезпечення економічної безпеки підприємства

Складові безпеки можна класифікувати, наприклад, за типами загроз.

Безпека з боку фізичних загроз може забезпечуватися теорією і практикою виживання; безпека з боку психологічних загроз — спеціальними знаннями, консультаціями, навіть вашим світоглядом і характером; безпека з боку загроз інформації — організаційним і технічним захистом. Але всі ці складові нероздільні.

Ефективна безпека підприємницької діяльності забезпечується на таких взаємопов'язаних напрямках:

- захист від злочинного світу;
- захист від порушень закону з тим, щоб самим не потрапити під його санкції;
- захист від недобросовісної конкуренції;
- захист від протиправних дій власних співробітників.

Щодо останнього напрямку, то цей напрям дій реалізується на таких ділянках:

- виробничій (збереження матеріальних цінностей);
- комерційній (оцінювання партнерів, юридичний захист інтересів);
- інформаційній (визначення значущості інформації, порядку надходження, використання, передання, захисту від викрадення)
- кадрового забезпечення.

Оскільки чинників, що становлять загрозу для підприємства, достатньо багато, доцільно всю роботу із забезпечення безпеки координувати з єдиного виконавчо-розпорядницького органу, який називають "службою (відділом) безпеки".

Ця служба "тримає руку на пульсі практично всіх ланок фірми і вживає ефективні заходи протидії дестабілізуючим чинникам, використовуючи для цього, у разі необхідності, не тільки власні сили, але й сили усієї фірми, а в окремих випадках — і сили зовнішніх організацій.

Безпека підприємства забезпечується за допомогою таких режимів: конфіденційності і захисту об'єктів інтелектуальної власності, що формують інформаційну безпеку;

фізичної охорони, тобто забезпечення фізичної безпеки майна і персоналу фірми.

За умов, що існують на українському ринку, розраховувати на ефективний захист своїх життєво важливих інтересів підприємств може лише у таких випадках:

- якщо він здатний організувати процедурно-орієнтований процес, який повинен бути спрямований на позбавлення потенційного супротивника інформації про виробничі і торговельні можливості і наміри підприємства, головним чином шлях виявлення та усунення індикаторів (тобто демаскуючих ознак каналів витоку інформації), пов'язаних із плануванням і здійсненням підприємницької діяльності;
- якщо у цьому процесі будуть задіяні всі службовці підприємства, а не тільки служба безпеки.

Ідея методу системного підходу до проблем забезпечення економічної безпеки полягає в тому, щоб припинити, скоротити або хоч обмежити витік тих часток цінної інформації, які можуть дати конкурентам можливість наперед виявити, що саме в цей момент керівництво фірми планує та здійснює.

На жаль, ми змушені констатувати, що у нас майже повністю присутні такі необхідні для реалізації системного підходу складові,

- достатньо повна законодавча база, що регулює основні відносини у сфері бізнесу. Наприклад, у нас недостатньо розвинуте право і юридичне забезпечення економічної діяльності;
- відпрацьований механізм економічної реформи на загальнодержавному і регіональному рівнях;
- достатній рівень включення суспільства у процеси економічних перебудов;
- державна програма боротьби з поширеною у сфері національної економіки корупцією;
- ефективна національна статистика і контроль.

Сьогодні на ринку України, на якому існує понад тисяча приватних банків, більше трьох тисяч посередницьких фірм і більше одного мільйона малих підприємств, безпека стала таким самим товаром, як і нафта, газ, метал та інформація. На неї є попит, і при цьому досить значний. У співвідношенні з рівнем розвитку сучасних ринкових відносин і навколишньої ситуації в країні найбільшим попитом на ринку безпеки користуються послуги забезпечення фізичного та технічного захисту. Однак з установами ринку такого виду послуг буде зростати попит на ці види безпеки і зросте попит на технології і методики захисту комерційної таємниці, послуги забезпечення інформаційної безпеки, захист від ризику в комерційній діяльності, тобто на специфічні навички "контррозвідників, розвідників та аналітиків комерційних служб безпеки". Ця тенденція вже визначилася, і в міру її поширення і поглиблення, вірогідно буде зростати число охоронних підприємств і служб безпеки, буде змінюватися зміст і профіль їхньої роботи, тобто і тут закони ринку будуть дуже жорсткі, і багато охоронних підприємств, які не зможуть перебудувати свою роботу, збанкрутують.

Набагато дешевше і корисніше зберігати необхідний рівень економічної безпеки, ніж вести довгі, коштовні і не завжди перспективні судові процеси, намагаючись захистити свої права, втрачаючи при цьому дорогоцінний час.

3. Методичні підходи щодо оцінювання економічної безпеки підприємства

На сучасному етапі розвитку концепції економічної безпеки значна увага приділяється методикам її оцінювання на національному рівні, але на рівні підприємства не вироблено єдиного комплексного методичного підходу до оцінки та аналізу.

Для визначення кількісного рівня економічної безпеки підприємства використовується декілька підходів []: індикаторний (пороговий), ресурсно-функціональний, програмно-цільовий (комплексний), підхід на основі теорії економічних ризиків.

Індикаторний (пороговий) підхід полягає у встановленні рівня економічної безпеки в результаті порівняння фактичних показників діяльності підприємства з індикаторами, що виступають пороговими значеннями цих показників і відповідають певному рівню безпеки. Такий підхід дозволяє визначитись з категоріями: безпечно або небезпечно; кризовий, критичний, передкризовий нормальний стан економічної безпеки підприємства. Основним недоліком такого підходу є те, що при неточному визначенні значень індикаторів неправильно буде визначений рівень економічної безпеки.

Ресурсно-функціональний підхід передбачає визначення рівня економічної безпеки за допомогою оцінювання ефективності використання ресурсів підприємства. Підприємство розробляє комплекс заходів щодо захисту від загроз і за кожним напрямом оцінюється економічний ефект. При застосуванні цього підходу оцінювання рівня економічної безпеки підприємства ототожнюється із аналізом стану його фінансово-господарської діяльності. Частіше за все розраховуються значення за функціональними складовими. Зважаючи на це рівень економічної безпеки за таким підходом можна визначити лише порівнюючи з такими ж рівнями за декілька періодів, тобто в динаміці.

Програмно-цільовий (комплексний) підхід базується на інтегруванні показників, які визначають рівень економічної безпеки підприємства. Значну увагу при використанні цього підходу необхідно приділити відбору показників та визначенню методів їх інтегрування. Також складності виникають при встановленні коефіцієнтів значущості на основі методів експертних оцінок.

Сутність підходу на основі **теорії економічних ризиків** полягає у визначенні різних загроз підприємству та розраховується збиток. Збиток порівнюється з величиною прибутку, доходу та майна. Такий підхід є дещо вужчим, ніж інші підходи.

У рамках *індикаторного підходу* свої методики побудували Шлемко В. Т. та Козаченко Г. В [;].

У наукових працях Шлемко В. Т. пропонується проводити узагальнюючу оцінку економічної безпеки підприємства на підставі зіставлення значень індикаторів – граничних (тобто критичних і нормальних) та фактичних. Оцінка рівня економічної безпеки проводиться графічним методом, що дозволяє виділити зону нормального рівня безпеки, зону критичного рівня та передкризову зону. Критичні значення вихідних показників визначаються виходячи з умови мінімально припустимого рівня безпеки, подолання якого означало б перехід підприємства в економічно небезпечну зону.

Основною перевагою розглянутого методичного підходу є графічна інтерпретація результатів оцінки та розділення показників на групи стимуляторів та дестимуляторів.

Слабкими місцями підходу вважають необґрунтованість вибору вихідної системи показників та діапазонів нормативних значень.

Козаченко Г. В. [, с. 165] запропонував використовувати співвідношення величини бруто-інвестицій підприємства та величини інвестиційних ресурсів, необхідних для підтримки умов, що забезпечують економічну безпеку:

$$P_{\text{ЕБП}} = \frac{BI^t}{I_{\text{ЕБП}}^t} \quad (3.1)$$

де BI^t – бруто-інвестиції підприємства в році t , грош. од.;

$I_{\text{ЕБП}}^t$ – інвестиції підприємства в році t , необхідні для забезпечення його економічної безпеки, грош.од.

Чим ближче величина співвідношення до одиниці, тим вище рівень економічної безпеки. Пропонується виділити такі рівні економічної безпеки підприємства: до 0,05 – підтримуючий; 0,06-0,1 – мінімальний; 0,11-0,19 – дуже низький; 0,2-0,29 – низький; 0,3-0,49 – середній; 0,5-0,7 – високий; вище за 0,7 – дуже високий. Така детальна градація рівнів підтверджує комплексність наукової праці вчених. Основною проблемою при проведенні оцінки рівня економічної безпеки підприємства за допомогою цієї методики є визначення рівня інвестицій, необхідних для забезпечення економічної безпеки.

У рамках ресурсно-функціонального підходу виділяються різні комбінації функціональних складових економічної безпеки підприємства (табл. 3.1). Частіше за все вчені-економісти будують свої методики оцінки рівня економічної безпеки підприємства на основі синтезу ресурсно-функціонального та комплексного підходів.

Таблиця 3.1

Підходи вчених до складу основних підсистем та складових економічної безпеки підприємства

Автори	Підсистеми та складові економічної безпеки підприємства
Гичева Н. Ю.	Поточна економічна безпека. Тактична безпека підприємства: виробничо-технічна складова; інтелектуально-кадрова складова; комерційна складова. Стратегічна безпека: ринкова складова безпеки; соціальна складова; інноваційно-технологічна складова; сировинна та енергетична безпека; екологічна безпека
Судакова О. І., Гречко Д. В.	Фінансова; інтелектуальна і кадрова; техніко-технологічна; політико-правова; інформаційна; екологічна; силова
Покропивний С. Ф.	Фінансова, інтелектуальна, кадрова, техніко-технологічна, політико-правова, інформаційна, екологічна та силова
Клопов І. О.	Фінансова, техніко-технологічна, кадрова, інформаційна
Ілляшенко С. Н.	Фінансова, ринкова, інтерфейсна, інтелектуальна, кадрова, технологічна, правова, екологічна, інформаційна, силова

У роботі Покропивного С. Ф. [] пропонується методика оцінки рівня економічної безпеки підприємства за допомогою інтегрального показника, при чому значення окремих функціональних критеріїв визначаються на основі співвідношення можливої величини збитку підприємства і суми витрат на реалізацію заходів, пов'язаних з його попередженням. Цей підхід є логічним та науково-обґрунтованим, але недоліками є складність оцінювання, яка пов'язана з частою відсутністю кількісних оцінок збитку, пов'язаного із впливом загроз, а також величини витрат, необхідних для їхнього усунення; не враховано галузеві особливості; функціональні складові не розподілено за рівнями значущості.

С. Ілляшенко [, с. 16 – 22] пропонує проводити оцінку економічної безпеки підприємства на основі синтезу таких функціональних складових, як: фінансова, ринкова, інтерфейсна, інтелектуальна.

Фінансову складову пропонується досліджувати на основі оцінки та аналізу аналізу його фінансової стійкості, тобто визначення ступеня достатності власних чи позичених оборотних засобів для виконання виробничо-збутової діяльності.

Аналіз ринкової складової – на основі оцінки ступеня відповідності внутрішніх можливостей розвитку підприємства зовнішнім факторам, що складаються у ринковому середовищі [134, с. 14].

Рівень інтерфейсної складової тобто надійності контрагентів підприємства оцінюється експертним методом. Оцінка надійності економічних контрагентів підприємства, таких як постачальники, торгові та збутові посередники, інвестори, споживачі, проводиться за допомогою комплексу критеріїв, таких як імідж, досвід роботи, фінансовий стан, обов'язковість виконання контрактів, тенденції розвитку, економічний потенціал тощо.

Рівень інтелектуальної безпеки підприємства можна розрахувати за допомогою таких коефіцієнтів [, с. 15]: плинність робітників високої кваліфікації; питома вага інженерно-технічних та наукових робітників; показник винахідницької (раціоналізаторської) активності; показник освітнього рівня.

Загальний рівень економічної безпеки, на думку Ілляшенко С. Н., розраховується як інтегральний показник, який повинен враховувати вагові коефіцієнти, що розраховуються за допомогою евристичних методів.

Багато авторів надають можливість вітчизняним підприємствам оцінювати рівень економічної безпеки підприємства за допомогою **експрес-методик**, що є доволі швидко та зручно, але на думку авторів недоцільно обмежуватись лише експрес-методиками, а перевірити отримані результати за допомогою деталізованих методик, тому що експрес-методики можуть надавати не зовсім точні оцінки. Однією з таких експрес-методик оцінки рівня економічної безпеки підприємства є методика авторів Ткаченко А. М. та Резнікова О. Л. []. Сутність методики полягає у тому, що визначення рівня економічної безпеки підприємства опирається на сектори: виробництво, збут, фінанси та відносин праці. Фактичні значення показників, які включено до цих секторів порівнюються з нормативними значеннями та на цій основі визначається рівень економічної безпеки підприємства. Якщо показники, в основному, нижче порогових значень, то рівень економічної безпеки низький, якщо вище – то високий. Основним недоліком наведеної методики є необґрунтованість вибору саме таких секторів.

4. Методичний підхід до оцінювання економічної безпеки регіону та галузі

В умовах ринкової системи господарювання, а також докорінних суспільних, соціально-економічних, політичних та інших змін в країні, рівень сприятливості економіко-правового середовища підприємництва значно відрізняється за регіонами країни, а також на галузевому рівні. Це унеможлиблює формування ефективної системи забезпечення економічної безпеки країни. Для цього стають необхідними:

- здійснення ранжування регіонів країни та визначення переліку з них тих, які характеризуються критично низьким рівнем економічної безпеки;
- розробка пріоритетних заходів зміцнення економічної безпеки, зокрема в умовах обмеженості ресурсів;
- забезпечення моніторингу та проведення оцінки ефективності заходів, спрямованих на підвищення рівня економічної безпеки підприємництва регіонів з критичним рівнем [10].

Надмірна адміністративна і фінансова централізація влади та жорстка адміністративна ієрархія об'єктивно знижують стимулювання ефективного розвитку регіональних економік. З метою вирівнювання засад економічної безпеки підприємництва територій країни та її соціально-економічних систем в економічно розвинених країнах (приклад США, Канади [10, с. 164 – 167]) реалізуються відповідні заходи, спрямовані на посилення участі держави у виробничо-господарській та підприємницькій діяльності; здійснення бюджетного субсидування і кредитування, державних замовлень; удосконалення податкової політики; поліпшення правового регулювання; посилення адміністративного контролю; цільове бюджетне фінансування розвитку окремих секторів місцевої економіки (особливо капіталомістких та низькодохідних).

Враховуючи таку специфіку, варто застосовувати коефіцієнт ефективності забезпечення економічної безпеки галузі (сектора економіки) (KE_j), який виражає співвідношення між корисним ефектом функціонування підприємств галузі і витратами та/чи недоотриманими вигодами (як фактичними, так і неопосередкованими), пов'язаними з неналежним рівнем економічної безпеки.

Застосування цієї методики на регіональному рівні потребує врахування місцевих загроз та ризиків підприємницької діяльності, його соціальної ролі на місцевому рівні, а також питомої ваги податків, які сплачуються до місцевих бюджетів [10].

$$KE_j = [ВВП \times Ч_j \times (РПП_j + РПС) + ФОП_j + СВ_j] / [ВВП \times Ч_j \times (1 - РЕБП_j)], (3.7)$$

де ВВП – обсяг валового внутрішнього продукту, грн;

$Ч_j$ – коефіцієнт питомої ваги j -ї галузі у ВВП;

$РПП_j$ – коефіцієнт, який відображає рівень загального оподаткування підприємницької діяльності j -ї галузі;

$РПС$ – коефіцієнт, який відображає рівень соціального оподаткування оплати праці;

$ФОП_j$ – загальна сума витрат підприємствами j -ї галузі на оплату та матеріальне стимулювання праці, грн;

$СВ_j$ – виражена у вартісній формі соціальна роль підприємств j -ї галузі, грн;

$РЕБП_j$ – коефіцієнт, який відображає рівень системного ризику підприємницької діяльності у j -й галузі; $РЕБП_j = [0-1]$.

Загалом оцінка рівня сформованості системи економічної безпеки підприємництва галузі може зводитись до розрахунку економічного ефекту як порівняння витрат та/чи

недоотриманих вигод суб'єктами системи економічної безпеки підприємництва з економічними та соціальними вигодами від їх функціонування []:

$$E_j = V_j - Z_j, (3.8)$$

де E_j – ефективність політики зміцнення економічної безпеки галузі (сектору економіки), грн;

V_j – виражена у вартісному вираженні на основі розрахунків та результатів експертного оцінювання загальна соціальна та економічна роль підприємств галузі, грн;

Z_j – сума витрат (втрачений корисний ефект), необхідних на реалізацію заходів, пов'язаних з нівелюванням вад економіко-правового середовища підприємництва з огляду неналежного рівня його економічної безпеки, грн.

Для забезпечення вищого рівня адекватності та повноти оцінки результативності зусиль суб'єктів, покликаних забезпечувати високий рівень економічної безпеки підприємництва галузі доцільно проводити розрахунок інтегрального індексу її зміни як середнього геометричного з індексів окремих показників []:

$$I_m = \sqrt[n]{im_1 + im_2 + \dots + im_n / n}, (3.9)$$

де I_m – інтегральний індекс зміни стану рівня економічної безпеки галузі;

$im_1 + im_2 + \dots + im_n$ – індекси, які відображають відношення зміни окремих показників економічної безпеки підприємництва галузі (сектору економіки) у звітному році порівняно з базовим;

n – кількість показників, які аналізуються.

У межах цієї методики може бути розраховано низку інтегральних індексів, зокрема, інтегральні індекси макроекономічних показників розвитку підприємництва; ефективності використання ресурсного потенціалу галузі; ділового клімату; соціальної ефективності підприємництва; рівня розвитку об'єктів інфраструктури підтримки та забезпечення економічної безпеки підприємств галузі. Основний висновок про ефективність системи економічної безпеки галузі (сектору економіки) може ґрунтуватись на порівнянні темпів поліпшення інтегрального показника та приросту обсягів витрат (потенційних втрат) на фінансування заходів з її забезпечення.

Дякую за увагу.